

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО

**Навчально-науковий інститут педагогіки, психології, підготовки
фахівців вищої кваліфікації**

Відділ аспірантури та докторантури

ЗАТВЕРДЖУЮ

ПРОГРАМА

додаткового вступного випробування для вступу до
аспірантури підготовки доктора філософії
треть (освітньо-науковий) рівень

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність 053 Психологія

освітньо-наукова програма «Психологія»

Вінниця - 2021 рік

Розробники:

Паламарчук Ольга Миколаївна, гарант освітньо-наукової програми, доктор психологічних наук, професор, завідувачка кафедри психології та соціальної роботи;

Ляц Оксана Павлівна, доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри психології та соціальної роботи;

Рецензенти:

Ігнатович О.М., доктор психологічних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу психології праці Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України;

Чухрій І.В. доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри психології та соціальної роботи Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри психології та соціальної роботи

Протокол від «02» 02 2021 року № 10

Програма розглянута і схвалена на засіданні навчально-методичної комісії Навчально-наукового інституту педагогіки, психології, підготовки фахівців вищої кваліфікації

Протокол від «24» 02 2021 року № 8

ЗМІСТ

1. Загальні положення	4
2. Зміст програми	4
3. Перелік питань, що виносяться на фахове додаткове вступне випробування	7
4. Список рекомендованої літератури	9
5. Критерії оцінювання знань фахового додаткового вступного Випробування	10

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Програма додаткового вступного іспиту із загальної психології для вступників, які вступають до аспірантури зі спеціальності 053 Психологія з іншої галузі знань (спеціальності), ніж та, що зазначена в їх дипломі магістра, спрямована на перевірку методологічних основ і методичного інструментарію досліджуваної галузі науки; умінь аналізувати актуальні проблеми й досягнення в науковій галузі; їхнє використання в практиці; формування вмій і навичок самостійної науково-дослідної діяльності.

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Розділ I. Психологія як система знань

Предмет психології як науки, її завдання.

Загальні принципи пізнання світу. Специфіка психологічного знання. Життєві і наукові психологічні знання. Особливості та можливості психології. Значення терміна "психологія". Психологія як наука про психіку і психічні явища. Історичні етапи розвитку психології. Предмет, цілі і завдання сучасної психології. Загально-психологічні категорії. Класифікація психічних явищ: психічні процеси, психічні стани, психічні властивості. Психічні процеси: пізнавальні, емоційні, вольові. Психічні стани як характеристика загального стану психіки. Основні характеристики психічних станів: тривалість, спрямованість, стійкість, інтенсивність. Психічні властивості особистості: спрямованість, темперамент, здібності, характер.

Сучасні проблеми, поняття і напрямки психології

Проблема неусвідомлюваних процесів у психології. Роль З. Фрейда в розробці проблеми несвідомого в психоаналізі. Передсвідоме та несвідоме. Методи дослідження несвідомого. Несвідоме і установка. Явище і поняття установки в школі Д.М. Узнадзе. Можливі класифікації неусвідомлюваних явищ у психології.

Поведінка як предмет психології в біхевіоризмі та необіхевіоризмі. Обґрунтування об'єктивного підходу в психології Дж. Уотсона. Схема «стимул-реакція». Проблема обумовлювання. Поняття наочності. Приклади емпіричних досліджень у біхевіоризмі. Розвиток ідей об'єктивного підходу в необіхевіоризмі Е. Толмена. Необхідність введення поняття «проміжні змінні». Приклади експериментальних досліджень.

Цілісний підхід у психології. Коротка історія постановки проблеми цілісності в психології. Виникнення Берлінської школи гештальтпсихології. Метод феноменологічного самоспостереження. Приклади експериментальних досліджень у гештальтпсихології.

Ідеографічний і номотетичний підходи в сучасній психології. Гуманістична психологія, основні представники та ідеї. Номотетичний підхід у сучасній когнітивній психології. Сутність «комп'ютерної метафори».

Проблема соціальної обумовленості свідомості у французькій соціологічній школі. Культурно-історичний підхід у психології (Л.С. Виготський). Дві лінії розвитку психічних процесів людини. Вищі психічні функції (ВПФ) і їх властивості. Поняття інтеріоризації. Приклади експериментальних досліджень ВПФ у школі Л.С. Виготського. Метод формування як метод дослідження ВПФ. Знак і значення. Історичний розвиток пізнавальних процесів у роботах О.Р. Лурії.

Діяльнісний підхід у психології. Необхідність введення категорії «діяльність» у психологічну науку (С.Л. Рубінштейн, О.М. Леонтьєв). Загальна будова діяльності людини. Предметність діяльності. Проблема спонукання до діяльності, її внутрішньої регуляції. Поняття потреби й мотиву. Основні властивості потреб, їх опредмечування. Функції мотиву: спонукання та смислоутворення. Види мотивів, критерії їх класифікації й приклади досліджень. Поняття дії.

Мета як уявлення про результат, який повинен бути досягнутий. Поняття завдання, його об'єктивна і психологічна структура. Процеси цілеутворення та пошуку засобів розв'язання завдань. Дія та операції. Співвідношення дій і діяльності. Проблема виникнення мотивів (потреб) у ході виконання діяльності. Взаємозв'язки дій і операцій у процесі формування й виконання навички. Види операцій. Психофізіологічні функції. Орієнтовна, виконавча та контрольна «частини» дії (П.Я. Гальперин). Види і властивості операцій. Принцип єдності свідомості (психіки) і діяльності. Проблема співвідношення «зовнішньої» і «внутрішньої» діяльності. Проблеми інтеріоризації та екстеріоризації. Психіка як орієнтовна діяльність (орієнтовна «частина» діяльності) суб'єкта (П.Я. Гальперин).

Принципи, методи та місце психології у структурі сучасних наук. Методологічні принципи психології (за О.М. Ткаченком): детермінізму, відображення, єдності психіки і діяльності і, розвитку психіки, системно-структурний. Загальне уявлення про методи наукового дослідження. Універсальні та спеціальні методи психологічного дослідження. Основні групи психологічних методів: не експериментальні та експериментальні. Основні неекспериментальні методи психології: спостереження, самоспостереження, бесіда, анкетування, аналіз продуктів діяльності. Експериментальні методи: природний і лабораторний експерименти, тестування. Основні типи психологічних тестів. Експеримент як основний метод сучасної психології. Види експериментів (лабораторний, природний). Квазіексперимент. Взаємозв'язок психології і сучасних наук. Основні галузі психології. Фундаментальні і прикладні галузі психології. Загальна психологія, її предмет і задачі. Становлення і формування основних галузей психології.

Становлення психології як науки. Основні підходи до визначення історичних етапів розвитку психологічної науки. Психологія як наука про душу. Психологія як наука про свідомість. Психологія як наука про поведінку. Психологія – наука про психіку як єдність свідомого і несвідомого, зовнішнього внутрішнього психічного у взаємодії людини зі світом. Етапи історичного поступу психології: міфологічний, філософський, науковий. Формування засад наукової психології. Культурологічний підхід у тлумаченні історії психології В.А.Роменця. Основні наукові школи та напрямки психології. Структуралізм, функціоналізм і гештальтпсихологія. Психоаналіз. Біхевіоризм. Когнітивізм. Гуманістична психологія. Трансперсональна психологія. Психологічні концепції. Концепція Піаже: стадії розвитку інтелекту. Концепція Л.С. Виготського: теорія вищих психічних функцій.

Поняття про психіку. Психіка як властивість високоорганізованої живої матерії. Природа і механізми психічних явищ. Подразливість. Чутливість і відчуття, їхні властивості й основні відмінності у порівнянні з подразливістю. Поведінка як процес пристосування до умов зовнішнього середовища. Свідомість як вищий рівень психічного відображення. “Я-концепція” і критичність людини, їхня роль у формуванні поведінки людини. Основні функції психіки. Забезпечення адаптації до умов зовнішнього середовища — інтегративна функція психіки. Загальні проблеми походження психіки людини.

Психіка у філогенезі та історіогенезі: розвиток психіки тварин. Розвиток психіки тварин. Інстинктивна поведінка тварин і стадія елементарної поведінки. Роль властивостей зовнішніх подразників у формуванні поведінки тварин, що знаходяться на рівні розвитку елементарної сенсорної психіки. Диференціація органів чутливості. Вузлова нервова система і ланцюгова поведінка тварин. Трубочаста нервова система й ускладнення поведінки тварин. Вчення І.П.Павлова про умовні і безумовні рефлекси. Стадія навичок і предметного сприйняття, її основні особливості. Стадія інтелектуальної поведінки. Основні особливості стадії інтелектуальної поведінки. Концепція Леонтьєва-Фабрі.

Походження і розвиток свідомості людини. Поняття про свідомість. Свідомість як вищий рівень психічного відображення і вищий рівень саморегуляції. Активність і інтенціональність –

основні характеристики свідомості. Рефлексія і мотиваційно-ціннісний характер свідомості. “Я-концепція”. Взаємозв'язок розвитку мозку і свідомості людини. Роль праці у формуванні і розвитку свідомості людини. Концепція О.М. Леонтьєва. Культурно-історична концепція розвитку психіки людини. Протиборство “біологічного” і “ідеального” підходів до рішення проблеми походження свідомості людини. Поняття про вищі психічні функції в концепції Л.С. Виготського. Будова нервової системи людини. Співвідношення психічних явищ і роботи мозку. Теорія умовно-рефлекторного вчення І.П. Павлова. Основні функціональні блоки мозку, їхній зв'язок із психічними процесами і роль у керуванні поведінкою у теорії О.Р. Лурії. Проблема співвідношення фізіологічних і психічних процесів.

Неусвідомлювані психічні процеси. Неусвідомлювані механізми і дії. Загальна характеристика проблеми неусвідомлюваних психічних процесів. Класифікація неусвідомлюваних процесів. Концепція неусвідомлюваної установки Д.М. Узнадзе. Значущість вегетативних компонентів для психологічних досліджень. Неусвідомлювані спонуки свідомих дій. Дослідження неусвідомлюваних процесів З.Фрейдом. Теорія несвідомого. Механізми витиснення й опору. Значення теорії З. Фрейда для лікування невротичних симптомів. Надсвідомі процеси. Співвідношення свідомих і надсвідомих процесів. Ілюзії сприйняття, помилки установки, фрейдівські феномени.

Розділ II. Сенсорно-перцептивна сфера особистості

Діяльність як основна форма активності особистості. Активність особистості та її джерела. Активність і діяльність. Діяльність як суттєвий вид активності людини. Структура діяльності. Екстеріоризація та інтеріоризація дій як етапи розвитку та основна форма оволодіння діяльністю. Поняття про навички, вміння, звички. Основні види діяльності (ігрова, учбова, трудова) та їх порівняльна характеристика. Гра як провідна діяльність і її психологічні особливості. Учбова діяльність та її психологічна характеристика. Психологічна структура і зміст трудової діяльності. Творчість як самостійний вид діяльності.

Онтогенетичний розвиток мислення та мови.

Онтогенетичний підхід до виділення стадій розвитку мислення, мовлення та уявлення світу дитиною. Експериментальні дослідження онтогенезу мислення та мовлення. Стадії розвитку інтелекту (концепція Ж. Піаже). Дослідження розвитку наочно-діючого, наочно-образного й словесно-логічного мислення дитини. Роль онтогенетичних досліджень для загально-психологічної концепції мислення.

Проблема розвитку мовного (понятійного) мислення.

Культурно-історична теорія розвитку вищих психічних функцій Л.С.Виготського і проблема вивчення мовленнєвого мислення. Основні підходи до аналізу взаємин мислення та мовлення. Генетичне коріння мислення та мовлення. Значення слова як єдність спілкування й узагальнення. Значення та смисл слова. Співвідношення зовнішньої (фазичної) і внутрішньої (значеннєвої) сторони мовлення.

Процес і умови розвитку мовленнєвого мислення. Основні етапи розвитку значень за Л.С. Виготському: синкрети, комплекси, псевдопоняття, потенційні і дійсні поняття. Розвиток наукових і життєвих понять.

Спілкування як між'суб'єктні взаємини. Поняття про спілкування. Значення спілкування в розвитку особистості. Вербальні та невербальні засоби спілкування. Комунікативна, інтерактивна та перцептивна функції спілкування. Рефлексія, ідентифікація, стереотипізація. Сміслові бар'єри спілкування. Конфлікт та його види. Психолого-педагогічне спілкування, умови його ефективності. Соціально-психологічний тренінг спілкування.

Відчуття як початкова ланка пізнавальних процесів. Загальне поняття про відчуття. Відчуття як чуттєве відображення окремих властивостей предметів. Фізіологічні механізми відчуття. Поняття про аналізатори. Рефлекторний характер аналізатора. Види відчуттів. Загальне уявлення про класифікації відчуттів. Поняття про модальність відчуттів. Основні властивості і характеристики відчуттів. Властивості відчуттів: якість, інтенсивність, тривалість, просторова локалізація. Абсолютна чутливість і чутливість до розрізнення. Абсолютний і відносний порогові відчуттів. Основний психофізичний закон Вебера-Фехнера. Сенсорна адаптація і взаємодія відчуттів. Поняття про сенсibiliзацію. Явище синестезії.

Сприймання: види та властивості. Загальна характеристика сприйняття. Взаємозв'язок відчуття і сприйняття. Сприймання як цілісне відображення предметів. Фізіологічні механізми сприйняття. Основні властивості і види сприйняття. Явище апперцепції. Поняття про ілюзії сприйняття. Основні класифікації сприйняття. Класифікація за модальністю, за формою існування матерії: простір, час, рух. Сприймання простору. Сприймання руху і часу.

Пам'ять: теорії і закономірності функціонування. Визначення і загальна характеристика пам'яті. Основні механізми пам'яті: запам'ятовування, збереження, впізнання і відтворення. Фізіологічні основи пам'яті. Основні процеси і механізми пам'яті. Основні види запам'ятовування: довільне і мимовільне. Заучування. Поняття про мнемічну діяльність. Осмислене і механічне запам'ятовування. Відтворення як процес відновлення образу. Пригадування. Впізнання. Явище ремінісценції. Поняття про амнезію. Основні види пам'яті.

Уява і творчість. Поняття про уяву. Соціальна природа уяви. Уява та об'єктивна дійсність. Феноменологія уяви. Уява і творчість. Види уяви. Мрія і практична діяльність. Аналітикосинтетичний характер процесів уяви. Способи синтезування, які забезпечують виникнення образів уяви. Фізіологічні основи уяви. Ідеомоторні рухи. Індивідуальні властивості уяви. Розвиток уяви.

Мислення та інтелект. Поняття про мислення. Мислення і чуттєве пізнання. Мислення і мова. Соціальна природа мислення. Фізіологічні основи мислення. Форми мислення: поняття, судження та умовиводи. Мисленнєві операції та їх характеристика. Аналіз, синтез, порівняння, конкретизація, абстрагування, узагальнення, класифікація та систематизація. Мислення і розв'язування задач. Види мислення і його індивідуальні особливості. Поняття про інтелект та основні підходи до його вивчення.

Увага як форма організації психічної діяльності. Увага як психічний феномен. Увага і свідомість. Фізіологічні механізми уваги. Теорія уваги Т. Рибо. Концепція установки Д.М. Узнадзе і увага. Основні види уваги: мимовільна, довільна, після довільна, фактори, що їх спонукають. Характеристика властивостей уваги. Психофізичні характеристики стійкості уваги і її основні умови. Методи вивчення стійкості уваги. Концентрація і розподіл уваги. Методи вивчення розподілу уваги. Перенесення і обсяг уваги. Методи дослідження обсягу уваги. Відволікання і його фізіологічні основи. Удавана і справжня неуважність.

Розділ 3. Регулятивна та інструментальна функція психіки

Особистість: загальна психологічна характеристика, структура, розвиток. Поняття про особистість в психології. Індивід, особистість, індивідуальність – відмінності в змісті і об'ємі даних понять. Взаємозв'язок біологічного і соціального в особистості. Соціальне середовище і особистість. Формування і розвиток особистості. Теорії особистості (З. Фрейд, К. Юнг, А. Адлер, К. Горні, Г. Мюррей, К. Левін, А. Маслоу, К. Роджерс та ін.). Поняття про інтереси та їх види. Переконавання та ідеали особистості. Поняття про б установку. Цілі особистості та рівні її домагань. Самооцінка та Я-концепція особистості. Духовний потенціал особистості.

Поняття про волю і вольову поведінку. Поняття про волю, природа і функції волі. Мотиваційна сфера особистості та вольова діяльність. Феноменологія волі. Вольовий акт і його структура. Вольове зусилля. Психологічний аналіз боротьби мотивів та прийняття рішення. Зв'язок вольової регуляції з мотивацією діяльності. Рефлексія і воля. Вольові якості особистості та їх розвиток. Вікові та індивідуальні особливості волі. Завдання виховання та самовиховання волі. Проблема свободи волі.

Емоції і почуття: їх роль в житті людини. Поняття емоцій. Роль емоцій в житті людини. Основні функції емоцій. Поняття про емоційне реагування. Види емоційного реагування: емоційний тон відчуттів та вражень, власне емоції, афект, настрій, стрес, почуття. Фізіологічні основи емоцій. Емоційні властивості людини. Зв'язок емоцій і потреб людини. Індивідуальна своєрідність емоцій і почуттів. Свідомість як одна з вищих емоційно-моральних особистісних якостей людини. Любов як емоційне почуття. Розвиток емоційно-особистісної сфери в людини. Характеристика почуттів людини.

Проблема типу темпераменту. Поняття про темперамент. Фізіологічні механізми темпераменту (гуморальна, конституційна та психофізіологічна теорії). Типи темпераментів, їх психологічна характеристика. Основні властивості темпераменту: чутливість, реактивність, активність, пластичність, ригідність, екстраверсія, інтроверсія, емоційна збудливість. Роль спадковості в походженні властивостей темпераменту. Проблема мінливості темпераменту. Роль темпераменту в трудовій і навчальній діяльності. Темперамент і індивідуальний стиль діяльності. Індивідуальний підхід до осіб з різними типами темпераменту.

Природа і сутність характеру. Поняття про характер. Характер як система найбільш стійких рис особистості. Характер і темперамент. Типологія характеру Е. Кречмера. Система акцентуованих рис характеру за А. Лічко. Акцентуовані типи характерів за К. Леонгардом. Соціальні типи характеру за Е.Фроммом. Екстраверсія та інтраверсія як риси характеру. Психосоціотипи. Психогіометрична типологія. Характер і захисні механізми. Типи людей і «локус контролю». Характер і мотивація поведінки. Структура і риси характеру, його цілісність. Характер і спрямованість особистості. Спадковість і характер. Зв'язок характеру і темпераменту. Формування характеру. Урахування особливостей характеру у індивідуальній та навчально-виховній роботі.

Здатки та здібності людини. Поняття про здібності. Здібності, знання, уміння й навички. Характеристика видів здібностей. Загальні та спеціальні здібності. Природні і набуті здібності. Теоретичні і практичні, навчальні і творчі, предметні і міжособистісні здібності. Взаємозв'язок і взаємна компенсація різних здібностей. Структура здібностей. Якісна і кількісна характеристика здібностей. Поняття обдарованості. Здатки як природні і соціально сформовані передумови для розвитку здібностей. Аналіз тестової методики для визначення коефіцієнта розумової обдарованості. Розвиток здібностей.

3. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ДОДАТКОВЕ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ із загальної психології для вступників спеціальності 053 Психологія

1. Предмет психології як науки, її завдання.
2. Огляд історії становлення психології як науки.
3. Місце психології в системі наук. Галузі психології.
4. Основні напрямки сучасної психології.
5. Поняття про психіку та функції. Структура психіки.
6. Відмінності психіки людини від психіки тварин.
7. Принципи психологічної науки.
8. Аналіз методів психології.
9. Поняття про психологічне дослідження, його завдання, принципи та етапи.
10. Свідомість як вища форма відображення, її функції. Структура свідомості.
11. Співвідношення понять індивід - особистість-індивідуальність.
12. Сутність поняття особистості, її ознаки. Соціалізація особистості.
13. Сутність поняття індивідуальності, її ознаки.
14. Філогенетичні та онтогенетичні фактори формування свідомості.
15. Структура особистості та характеристика її компонентів.
16. Спрямованість особистості та її складові компоненти.
17. Самосвідомість, її функції та складові компоненти.
18. Образ «Я», його склад та призначення.
19. Поняття про відчуття та їх фізіологічні основи. Характеристика видів відчуттів.
20. Сприймання як пізнавальний процес, його функції та фізіологічні основи. Види сприймання.
21. Поняття про пам'ять, її призначення та теорії функціонування.
22. Характеристика видів пам'яті. Процеси пам'яті та їх характеристика.
23. Мнемічні якості людини та шляхи їх вдосконалення.
24. Мислення як пізнавальний процес. Фізіологічні основи та операції мислення.
25. Основні форми та види мислення людини. Якості мислення людини.
27. Сутність мови та мовлення як психологічних категорій. Функції та види мовлення.
28. Поняття про уяву, її функції та види. Механізми створення нових образів уявою людини.
29. Увага як стан свідомості, її призначення та види. Властивості уваги людини.
30. Сутність емоцій та почуттів, їх функції та фізіологічні основи.
31. Характеристика видів емоцій та почуттів. Форми переживання емоційних станів людиною.
32. Поняття про волю як психологічну категорію, її філософські та фізіологічні основи.
33. Вольові дії особистості. Характеристика вольових якостей людини.
34. Темперамент, його фізіологічні основи та характеристики.
35. Властивості темпераменту. Характеристика типів темпераментів.
36. Поняття про характер, його структура. Фактори та вікова динаміка формування характеру. Акцентуації характеру.
37. Поняття про здібності та задатки. Теорії детермінації здібностей. Види здібностей, рівні вияву.
38. Поняття про діяльність, функції та фізіологічні основи. Структура діяльності.
39. Характеристика психологічних результатів діяльності, основні онтогенетичні види діяльності.
40. Спілкування як специфічний вид людської діяльності, функції та види.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

Основна література:

1. Бригадир М.Б., Бугерко Я.М., Ревасевич І.С. Загальна психологія. Збірник кейсів: навч.-метод. посіб. Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2017. 35 с.
2. Варій М.Й. Загальна психологія : підручник : у 2 т. Вид. 5-те, виправл. і допов. Львів : Апріорі, 2016. Т.1 .382 с.
3. Варій М.Й. Загальна психологія : підручник : у 2 т. Вид. 5-те, виправл. і допов. Львів : Апріорі, 2016. Т.2. 358 с.
4. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 388 с.
5. Ільїна Н. М., Мисник С. О. Загальна психологія: теорія та практикум. Київ : «Університетська книга», 2017. 352 с.
6. Ільїна Н. М. Загальна психологія в екзаменаційних питаннях і відповідях. Навч. посіб. Київ : «Університетська книга», 2018. 239 с.
7. Копець Л. В. Психологія особистості: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.]. К : Вид дім. «Києво-Могилянська академія», 2007. 460 с.
8. Методологія і психологія гуманітарного пізнання: колективна монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 998 с.
9. Москалець В. П. Загальна психологія : підручник. Київ : Ліра-К, 2020. 564 с.
10. Москалець В. П. Психологія особистості: підручник. Київ – Івано-Франківськ : «Нова Зоря», 2020. 435 с.
11. М'ясоїд П.А. Психологічне пізнання: історія, логіка, психологія. Київ : Либідь, 2016. 560 с.
12. Ревасевич І.С. Загальна психологія: навч.-метод. комплекс. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 47 с.
13. Савчин М. В. Загальна психологія : підручник. Вид. 3-тє, стереотип. Київ, ВЦ «Академія», 2020. 344 с.
14. 16. Фурман А. А. Психологія смисложиттєвого розвитку особистості. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 508 с.
15. Teger, Allan I. Too Much Invested to Quit. Elsevier. Pergamon General Psychology Series. 2017. Vol. 83.
16. Valsiner, Jaan, Nandita Chaudhary, and Gerhard Benetka. From methodology to methods in human psychology. Cham: Springer International Publishing, 2017. P. 113-122.
17. Paloutzian, Raymond F. Psychology of religion in global perspective: Logic, approach, concepts. The international journal for the psychology of religion. 2017. Vol. 27, № 1. P. 1- 13.

Додаткова література:

1. Бугерко Я. Рефлексія – засаднича умова самобуття людини. Методологія і психологія гуманітарного пізнання. Тернопіль : ТНЕУ, 2019. С. 753-802.
2. Бугерко Я. Потенціал як психодуховна даність особистості. Психологія і суспільство. 2018. № 1-2. С. 68-82.
3. Гроф С. Психологія майбутнього. Пер. з англ. Я.Винницької, О.Редчиць. Львів : Афіша, 2015. 328 с. 22.
4. Кириленко Т. С. Психологія: емоційна сфера особистості: Навчальний посібник Т.С. Кириленко. - К.: Либідь, 2007. - 256 с.
5. Клименко В. В. Психологія творчості.: Навчальний посібник / В.В. Клименко. - К. : Центр

навч. літератури, 2006. - 480 с.

6. Основи психології : підручник / за заг. ред. О.В. Киричука, В.А. Роменця. Вид.6-те. Київ : Либідь, 2006. 632 с.
7. Психологічний тлумачний словник найсучасніших термінів. Харків: Прапор, 2009. 672 с.
8. Трофімов Ю.Л., Рибалка В.В., Гончарук П.А. Психологія: Підручник. 3-тє вид., стереотип. Київ: Либідь. 2001. 560 с.
9. Фурман А.В., Гуменюк О.Є. Психологія Я-концепції: Навчальний посібник. Львів: Новий Світ-2000, 2006. 360 с.

Інтернет-ресурси:

1. prlu.kiev.ua - Національна парламентська бібліотека України
2. nbuv.gov.ua - Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
3. ukrlibworld.kiev.ua/med - Державна науково-медична бібліотека України
4. gntb.n-t.org - Державна науково-технічна бібліотека України
5. lucl.lucl.kiev.ua - Публічна бібліотека імені Лесі Українки (Київ)
6. ukrbook.net - Книжкова палата України
7. lib.com.ua - Українська електронна бібліотека

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Відповідь оцінюється на «відмінно» (90-100 А), якщо вступник продемонстрував глибоке знання методологічних засад, вузлових проблем психологічної теорії, основних методів та робочих понять психологічного дослідження, практичних навичок застосування методів та низки методик в процесі дослідження. Відповідає на додаткові питання комісії.

Оцінку «добре» (75-89 С, В) отримує вступник за відповідь, в якій відображено на достатньо високому рівні основні проблеми, що було поставлено в екзаменаційному білеті, але при цьому не на всі основні та додаткові питання надано глибокі аргументовані відповіді.

Відповідь оцінюється «задовільно» (60-74 Д), якщо вступник у загальному вигляді висвітлив сутність проблеми, поставленої в екзаменаційному білеті, але не відповів на додаткові питання комісії.

Оцінка «незадовільно» (35-59 FX) ставиться за відповідь, яка показує невміння вступника орієнтуватись в основних проблемах, та доповнюється слабкими відповідями на питання членів комісії.

Приблизна форма оцінки відповіді вступника:

Критерії оцінювання	відмінно	добре	задовільн	незадов.
Рівень знайомства з основною літературою зі спеціальності				
Рівень знайомства з додатковою літературою зі спеціальності				
Рівень розкриття причинно-наслідкових зв'язків				
Рівень розкриття міждисциплінарних зв'язків				
Якість відповіді (її загальна композиція, логічність, впевненість, загальна ерудиція)				
Відповіді на запитання: повнота, аргументованість, впевненість, вміння застосовувати відповіді на запитання для більш повного розкриття змісту відповіді				
Ділові та вольові якості: відповідальне ставлення, прагнення до досягнення високих результатів, готовність до дискусії, контактність.				
Загальна оцінка				

Шкала оцінювання у ВДПУ за ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
80-89	B	дуже добре
75-79	C	добре
60-74	D	задовільно
50-59	E	достатньо
35-49	FX	незадовільно
1-34	F	неприйнятно